

УДК 349.42

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

К.С.ЗЕЛЕНСЬКА,

студентка ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»,
м. Ніжин, Україна

Науковий керівник: В.В. Мушенко, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» м. Ніжин, Україна

Охарактеризовано стан правового регулювання інвестиційних відносин у сфері сільського господарства. Проаналізовано інститут правового регулювання інвестиційних відносин у сфері сільського господарства.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні відносини, правове регулювання, сільське господарство.

Інвестиційні відносини, тобто відносини, що виникають з приводу правового регулювання майнових та інтелектуальних цінностей є об'єктами підприємницької діяльності. В результаті такої діяльності можливе створення прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту. Інвестиційні відносини складаються у різних сферах економіки України, не виключенням чому є й сільське господарство. Оскільки вкладення інвестицій у аграрну сферу має першочергове та пріоритетне значення з огляду на неможливість вироблюваної сільськогосподарської продукції для національної безпеки держави, то характеристика питань правового регулювання інвестиційних відносин саме в сфері сільського господарства має важливе як теоретичне, так і практичне значення.

У роботах вчених-юристів питання правового регулювання інвестиційного розвитку аграрної сфери недостатньо висвітлені. В аграрній правовій науці наявні дослідження лише окремих аспектів правової регламентації залучення інвестицій у сільське господарство, зокрема, використання договорів науково-технічної продукції у сільському господарстві та інноваційно-інвестиційних напрямків розвитку економіки сільськогосподарського землекористування. Цій проблемі присвячені роботи В.І. Єрмоленка, В.І. Курила, В.І. Семчика, А.М.Статівки, В.Д. Чернадчука та інших. Не зважаючи на видання колективної монографії «Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові питання», а також на проведене дисертаційне дослідження Я.М. Грущинським на тему «Правове регулювання агроінвестиційної діяльності в Україні», питання інвестування у сільське господарство, а також правової регламентації відповідних відносин за законодавством України охарактеризовані в юридичній літературі недостатньо.

Метою даної статті є характеристика правового регулювання інвестиційних відносин у сфері сільського господарства України на сучасному стані та надання пропозиції з його подальшого розвитку та вдосконалення.

Слід зазначити, що Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р., № 1560-ХІІ[1], що визначає загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України, спрямовані на забезпечення захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування аграрної сфери України та розвиток міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. Окремих приписів щодо особливостей інвестиційної діяльності в сфері сільського господарства зазначений закон майже не містить. Закон визначає поняття інвестицій та інвестиційної діяльності, об'єктів і суб'єктів названої діяльності, права й обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності,

гарантії прав названих суб'єктів, заходи державного регулювання інвестиційної діяльності тощо.

Зокрема, у ст. 11 закону зазначається, що державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики. Воно визначається показниками економічного і соціального розвитку України, регіональними програмами розвитку аграрного сектора економіки, загальнодержавним і місцевими бюджетами, передбачуваними в них обсягами державного фінансування інвестиційної діяльності. При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для осіб, що потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів в агропромисловому комплексі. Отже, очевидно, що для інвесторів агропромислового виробництва, державою передбачено пільгові умови.

Зазначимо, що на виконання існуючих законодавчих приписів щодо інвестування сфери сільського господарства України було прийнято низку підзаконних нормативно-правових актів. Серед останніх можна назвати постанови Кабінету Міністрів України: 1) «Про затвердження Державної програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу на 2007-2010 роки» від 26 вересня 2007 р., № 1181; 2) «Про затвердження Порядку використання у 2009 році коштів Стабілізаційного фонду для здешевлення кредитів, фінансування інвестиційних проектів та підтримки окремих проектів в агропромисловому комплексі» від 13 травня 2009 р., № 463;

Важливі положення вміщено у Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року, що була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р., № 1158. Відповідно до названого документу, в Україні має сформуватися інвестиційно-інноваційна модель розвитку сільського господарства, що зумовлено посиленням конкурентної боротьби на ринку сільськогосподарської продукції та інтеграції України у міжнародний економічний простір.

Передбачається, що здійснення заходів, спрямованих на формування інвестиційно-інноваційної моделі розвитку сільського господарства забезпечить надходження близько 20 млрд. гривень інвестицій у галузь з 2015 року.

За розглядуваною Державною програмою, одним із заходів, що може сприяти залученню інвестицій в аграрний сектор, є формування ринку земель сільськогосподарського призначення. З приводу необхідності запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення, як сукупності правовідносин щодо обігу відповідних земельних ділянок, дискусії точаться не один рік. Проте є очевидним, що саме обіг земель сільськогосподарського призначення, можливість передачі названих земель в іпотеку може бути

потужним фактором залучення інвестицій (у тому числі й іноземних) в сферу сільського господарства.

У 2011 році Кабінетом Міністрів України було також затверджено Програму розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні[2]. Цією Програмою визначено, що базовими галузями економіки, в яких реалізуються інвестиційні та інноваційні проекти, є, зокрема, агропромисловий комплекс, а пріоритетами розвитку названих базових галузей економіки є: виробництво, перероблення та зберігання сільськогосподарської продукції, виробництво альтернативних джерел енергії, сільськогосподарської техніки.

Отже, як вбачається, у законодавстві України, у тому числі й аграрному, наявна певна сукупність правових норм, що регулюють інвестиційні відносини у сфері сільського господарства та визначають їх особливості.

На думку Я.М. Грущинського: «агроінвестиційні відносини є однорідними за своїм змістом, регулюються нормами аграрного та інших галузей права, вони можуть бути об'єднані в окремий інститут аграрного права, який є комплексним за своєю природою»[3, с. 6]. З приводу наведеного міркування зазначимо, що відповідно до положень загальної теорії права інститутом права є система відносно відокремлених від інших і пов'язаних між собою правових норм, які регулюють певну групу (вид) однорідних відносин. Інститут права - необхідна ланка в цілісній системі права. Головне призначення інститутів права – у межах своєї групи однорідних суспільних відносин забезпечити суцільне, відносно закінчене регулювання[4, с. 248, 249]

Зазначимо, що в аграрному праві виділяється певна система правових інститутів, до яких дослідники пропонують відносити, наприклад, інститути правового регулювання агроінноваційної діяльності [5, с. 8], аграрних бірж, відповідальності за порушення аграрного законодавства, якості сільськогосподарської продукції, продовольчої безпеки населення, аграрного ринку, кредитування сільського господарства України, бюджетного фінансування АПК України. Однак формування того чи іншого правового інституту в аграрному праві можливе при існуванні відповідних аграрно-правових норм, закріплених на рівні закону. Такі норми мають становити основу відповідного правового інституту, виступати його серцевиною, навколо якої об'єднуються норми права, вміщені у інших нормативно-правових актах, зокрема, підзаконних.

Отже, проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що у чинному аграрному законодавстві України існує певна сукупність правових норм, що визначають особливості інвестиційних відносин та інвестиційної діяльності у сфері сільського господарства. У складі аграрного права дійсно існують наведені вище норми, що регламентують особливості функціонування інвестиційних відносин у сфері сільського господарства. Проте основу цього правового інституту становлять норми інших галузей права. Тобто, іншими словами, інститут правового регулювання інвестиційних відносин має

міжгалузевий характер, а нормами аграрного права здійснюється спеціалізація правового регулювання суспільних інвестиційних відносин у сфері сільського господарства.

Перспективою подальших наукових пошуків у напрямку порушених проблем може бути використання отриманих результатів у подальших дослідженнях, а також характеристика окремих елементів інвестиційних правовідносин у сфері сільського господарства.

Література

1. Аграрне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного. – К.: Істина, 2007. – 448 с.
2. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р., № 389 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – ст. 1173.
3. Грущинський Я.М. Правове регулювання агроінвестиційної діяльності в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Я.М. Грущинський / Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – 16 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. / Скакун О.Ф. – Х.: Консул, 2001. – 656 с.
5. Шевчук С.С. Необхідність формування нових інститутів аграрного права України / С.С. Шевчук // Стан та перспективи розвитку аграрного права: матер. міжнар. наук.-теор. конф., присв. 80-річчю В.З. Янчука, Київ, 26-27 трав. 2005 р. / За ред. В.М. Єрмоленка, В.І. Курила. – К.: Магістр - XXIст., 2005. – С. 124-126.

Правовое регулирование инвестиционных отношений у сфере сельского хозяйства

Зеленська К.С.

Охарактеризовано состояние правового регулирования инвестиционных отношений в сфере сельского хозяйства. Проанализирован институт правового регулирования инвестиционных отношений в сфере сельского хозяйства.

Ключевые слова: *инвестиции, инвестиционные отношения, правовое регулирование, сельское хозяйство.*

Legal adjusting of investment relations at to the sphere of agriculture

Zelenska K.S.

The condition of legal regulation of investment relations in agriculture sphere is characterized. The institute of legal regulation of investment relations in agriculture sphere is analyzed.

Keywords: *investments, investment relations, legal regulation, agriculture.*